

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Савченка Сергія Олександровича
на тему «Забезпечення економічних інтересів України
інструментами податкового регулювання»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 Економіка**

1. Актуальність теми дослідження.

В умовах повномасштабного російського вторгнення, політичної та економічної турбулентності і нестабільності, нестачі фінансових ресурсів і потреби в пошуку фіскальних резервів для фінансування оборони і наступного повоєнного відновлення надзвичайно важливим представляється наукове переосмислення деяких теоретичних конструкцій, які можуть бути корисним концептуальним базисом для наступного ефективного використання у господарській практиці. Однією з таких засадничих тем є економічні інтереси держави.

Зміна умов реалізації державних інтересів, що склалася наразі в Україні, гостра потреба досягнення стратегічних цілей держави висунула на перший план податкові інструменти як ключовий регуляторний засіб реалізації державних інтересів в умовах воєнного стану. Нестабільність економічного середовища вимагає постійного вдосконалення податкової системи; однак реформаторські заходи у сфері оподаткування в Україні часто не забезпечують системного ефекту комплементарності, а економічні інтереси інших суб'єктів із сфери оподаткування часто реалізуються в тіньовому секторі. Отже, модернізація податкової системи, що сприяє ефективному втіленню економічних інтересів держави залишається однією з найбільш складних проблем, що не має остаточного розв'язання, попри наявність достатньої кількості наукових робіт із цієї теми.

Враховуючи вищевикладене, дисертаційна робота Савченка С.О. є актуальною та своєчасною.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Актуальність дисертаційної роботи Савченка С.О. підтверджується також тим, що вона виконувалась відповідно до планів науково-дослідної роботи кафедри управління та бізнес-адміністрування Державного податкового університету за такою темою: «Підприємництво в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку» (2019-2024, державний реєстраційний номер № 0119U000718). У підсумковому звіті про виконання теми знайшли застосування розробки Савченка С.О. щодо обґрунтування ідеї про ключову роль принципу справедливості у фіскальному меню часів воєнного стану. Практичну цінність становлять авторські пропозиції щодо напрямів реформування оподаткування в Україні, які можуть поліпшити сприйняття податкової системи України як справедливої, зокрема,

запровадження прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб; усунення або обмеження нерівних можливостей для ухилення від сплати податків та поліпшення адміністрування (засвідчено відповідною довідкою від 28 травня 2024 р. за підписом проректора з наукової роботи ДПУ О.М. Смірної).

3. Особистий внесок дисертанта.

Дисертаційна робота є самостійною науковою працею. Наукові положення, практичні рекомендації, висновки та пропозиції, винесені на захист роботи, отримані автором самостійно. Особистий внесок автора у наукових працях, опублікованих у співавторстві, зазначається у списку публікацій.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Достовірність результатів та обґрунтованість висновків, які захищаються забезпечується використанням синтезу сучасних наукових розробок вітчизняних та зарубіжних вчених з питань теоретико-методологічного аналізу економічних інтересів, проблем використання податкового інструментарію в економічній політиці, розвитку теоретичних положень системи оподаткування. Достовірність досліджень та отриманих результатів обумовлюється належною інформаційною базою: статистичні та аналітичні матеріали Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національного банку України, монографії, наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених.

Дисертаційна робота виконана здобувачем особисто, містить наукові положення та нові наукові результати, що характеризуються як науково значимі з огляду на потреби теорії та практики за спеціальністю 051 Економіка.

Наукова новизна дисертації полягає в удосконаленні:

- теоретичних підходів до розуміння суперечливої природи системи економічних інтересів у сфері оподаткування. Традиційна пара носіїв суперечливих інтересів – платники податків і держава з їх суперечністю між державним фіскальним інтересом, тобто інтересом у максимізації надходження коштів до бюджетів різних рівнів та приватними інтересами платників податків, зацікавленими у мінімізації податкових платежів, доповнена групою, дотичною до розподілу бюджетних коштів, спроможною зловживати владою, наслідуючи приватний інтерес отримання ренти;

- концептуальних підходів до пояснення стратегічного вектору змін в справі забезпечення економічних інтересів держави інструментами податкового регулювання. Авторський внесок полягає в обґрунтуванні необхідності ендогенізації етичних цінностей в теорію оподаткування. Це дозволить кардинально змінити характер інститутів і загальний вектор розвитку країни, вивівши на перші шпальти серед принципів оподаткування принцип справедливості;

- теоретичного обґрунтування шляхів удосконалення системи забезпечення економічних інтересів України шляхом виявлення та структурування ключових рушійних сил модернізації інструментів податкового регулювання, що визначили пріоритетність цифровізації в сфері адміністрування оподаткування, застосування поведінкових механізмів при

формуванні дизайну податкових механізмів, а також спрощення податкових інструментів. Це дозволило визначити напрями прикладання зусиль при формуванні економічної політики і податковому регулюванні з метою становлення в Україні продуктивної держави з ефективною та справедливою податковою системою;

– теоретичних засад оцінювання цифровізації податкового адміністрування шляхом формування типології бар'єрів цифрової трансформації податкової системи України, яка комплексно охоплює інституційні, регуляторні, технологічні, організаційно-культурні, фінансові, комунікаційні та кібербезпекові чинники. На відміну від попередніх підходів, що зосереджувалися переважно на окремих – здебільшого технологічних або регуляторних – аспектах цифровізації, запропонована типологія дозволяє системно та багаторівнево аналізувати вузькі місця трансформації податкового адміністрування й пов'язувати їх із необхідністю переходу до гнучкої сервісної моделі, орієнтованої на дані, довіру, інновації та взаємодію з платниками податків;

подальшому розвитку:

– наукових положень щодо структури компонентів і їх ваги в моделях прийняття економічних рішень для реалізації економічних інтересів. Традиційний трикомпонентний підхід, що інтегрує інтереси, цінності та раціональність як ключові регулятори економічних дій було доповнено уточненням структурних відмінностей в складі компонентів мотиваційної моделі для носіїв національних (державних) інтересів, де ключовими виступають інтереси, цінності та ідеї, а раціональність не є визначальним елементом. Окрім того, уточнено відмінності в системі цінностей публічних та приватних суб'єктів: якщо для останніх домінують утилітарно-економічні цінності, то для державних акторів пріоритетними є цінності справедливості, суспільного блага, відповідальності та солідарності. Це поглиблює розуміння природи економічної мотивації та дозволяє застосовувати адаптивні моделі регулювання у сфері забезпечення національних інтересів;

– систематизації інструментів податкового регулювання, яка, на відміну від існуючих, які включають системні, комплексні та локальні доповнена класифікацією на прямі (податкова ставка, податкова база), непрямі (податкові кредити, вилучення, звільнення, знижки, податкові канікули) та змішані інструменти (створення спеціальних (вільних) економічних зон з особливими умовами для їх резидентів). Уточнення структури інструментів фіскального регулювання сприятиме побудові узгодженої та дієвої системи забезпечення національних економічних інтересів інструментами податкового регулювання через вплив на зростання, перерозподіл доходів та рівень добробуту;

– підходів до оцінки ефективності цифрових інструментів податкового адміністрування через побудову спрощеної багатофакторної моделі, яка інтегрує як внутрішню адміністративну ефективність, так і зовнішній ефект для платників податків та економіки в цілому. Такий підхід не лише забезпечує можливість здійснення емпіричного моніторингу результатів цифровізації, але

й дозволяє порівнювати ефекти впроваджених цифрових рішень між регіонами, часовими періодами та окремими сервісами.

5. Наукове та практичне значення отриманих результатів може бути представлено в наступних контекстах:

- окремі висновки та пропозиції автора щодо удосконалення системи забезпечення економічних інтересів України інструментами податкового регулювання були використані при розробці пропозицій до проектів нормативно-правових актів у сфері податкового регулювання з метою забезпечення умов справедливості, визначеності, зручності проведення платежів, а також економічної ефективності незалежною неурядовою організацією, яка здійснює дослідження у сфері економіки та фінансів, GROWFORD Institute (довідка № 30/09-01 від 30.09.2024);

- результати дослідження використовуються також у освітньому процесі Державного податкового університету при підготовці та проведенні лекційних і семінарських занять з курсу «Податкова політика держави» для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальності «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Міжнародне оподаткування» (довідка від 28.02.2025 р. за підписом проректора з навчально-методичної роботи І.І. Шемелинця).

6. Повнота опублікованих результатів дисертації.

Основні наукові положення, практичні рекомендації, висновки, пропозиції автора опубліковано у 12 наукових працях, загальним обсягом 4,58 д.а., з яких автору належить 3,7 д.а., а саме: 3 статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України категорії «Б», 9 публікацій в інших виданнях (тези доповідей та матеріали конференцій).

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Білецько О.В., Савченко С.О. Трансформація механізму податкової політики в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. Випуск № 46 / 2022 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-19> (Особисто автору належить: систематизація факторів, які визначили формування і природу трансформацій податкової політики в Україні; особливо в частині змін законодавства).

2. К.І. Швабій, С.О. Савченко. Економічні інтереси, оподаткування та справедливість. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2023. №4 (74). С. 45-52. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2023/4/EV20234_045-052.pdf DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/84.045> (Особисто автору належить: обґрунтування ключової ролі принципу справедливості у фіскальному меню воєнного стану; аналіз динаміки та структури податконадходжень в Україні з позиції співставності з країнами ОЕСР; формулювання пропозицій щодо напрямів реформування оподаткування в Україні, які можуть поліпшити сприйняття податкової системи України як справедливої).

3. Савченко С. Механізми збалансованості економічних інтересів та методологія узгодженості регуляторних інструментів у сфері податкових

відносин. *Наукові перспективи*. 2024. № 11(53). С.756-769. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-11\(53\)-756-769](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-11(53)-756-769).

Матеріали наукових конференцій

4. Савченко С.О. Податки та національні інтереси // Дослідження фінансових інституцій та інструментів розвитку держави, територій та суб'єктів господарювання: теоретичні, методологічні та практичні аспекти. Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції 18 лютого 2022 року м. Одеса.; ОНУ ім. Мечникова. – Одеса: Бондаренко М.А., 2022. – 142 с. (авторські С.125-126) URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/epf/oblik/naukova_diyalnist/9.pdf.

5. Савченко С. О. Податкові аспекти національної економічної безпеки // Підприємництво в умовах сучасних викликів : загрози, обмеження та можливості: збірник матеріалів V міжнародної науково-практичної конференції «Економічні перспективи підприємництва», (18-19 лютого 2022 р., м. Ірпінь) : Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. – 206 с. (авторські 54-57). URL: <https://drive.google.com/file/d/1dOuicPQ7Zj8lH3tLjOJoWFyUeGQD5IsB/view>

6. Савченко С. О. Можливості досягнення стійкості податкової системи в Україні. // Економічні перспективи підприємництва у воєнні часи та опісля [Електронне видання] : збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ірпінь, 22 травня 2023 року). – Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. – 718 с. PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний депозитарій. ISBN 978-966-337-694-3 С.287-289. URL: <https://drive.google.com/file/d/1FpeJipvOPPe73F3DPfdzdyZ8EoJs4GKQ/view>

7. Савченко С. О. Інтеграція економічних інтересів в теорію повосенної реконструкції економіки // Міжнародний історичний досвід повосенної реконструкції економіки: уроки для України : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 27 квітня 2023 р.) / ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України», Інститут вищої освіти НАПН України. – Електрон. дані. – К., 2023. – 125 с. – Режим доступу: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/Mizhnar-istor-dosvid-povojen-rekonstrukcii-uroky-dla-Ukrainy.pdf> ISBN 978-617-7644-64-3 (електронне видання) URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/Mizhnar-istor-dosvid-povojen-rekonstrukcii-uroky-dla-Ukrainy.pdf>

8. Савченко С.О. Інтереси в історії економічних ідей // «Гальчинські читання». Збірник матеріалів міжнародної наукової конференції 02.11.2023 р., м. Київ : НІСД. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-12/tezi-gch_gotove_final_18.pdf

9. Савченко С.О. Обґрунтування потреби в інституційній адаптації податкової політики задля реалізації загальнонаціональних інтересів // Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції [Електронне видання] : збірник матеріалів XIV Міжнародної науково-практичної конференції, Ірпінь, 8 грудня 2023 року. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. – 698 с. – PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний репозитарій. ISBN 978-966-337-718-6 (С.146) [Електронний ресурс]. Режим

доступу: <https://api-ir.dpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/93cb7b96-2197-42ba-97c2-3197ab479181/content>

10. Савченко С.О. Війна і податки: чи перемагає патріотизм мотивацію безбілетника // Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління, матеріали III Міжнародного форуму / за заг. ред. проф. А. І. Ігнатюк : Київ : Видавництво Ліра-К, 2024. Міжнародний форум EFVM 3.0 «Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління. ВІД ВІДНОВЛЕННЯ ДО ЗРОСТАННЯ». – 1125 с. Дослідницька секція «Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст.»: 198 с. (С.338-342) 21-24 травня [Електроний ресурс]. Режим доступу: <https://tinyurl.com/y98swbf3>

11. Савченко С.О. Про поведінкову податкову економіку // Економічні перспективи підприємництва: виклики воєнного часу та повоєнної відбудови [Електронне видання] : збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ірпінь, 31 травня 2024 р. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. – 628 с. (С.197-202) URL: https://dpu.edu.ua/images/2024/Photo_dlya_novyn_2024/Kafedra%20ekonomiki%20pidpriemnictva%20ta%20biznes-administruvanna/ZBIRNIK_Konferencia_Ekonomichni_perspektivi_pidpriemnictva_31.05.2024.pdf

12. Савченко С.О. Економічні інтереси держави і приватних структур: проблеми виміру їх узгодженості // Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції [Електронне видання] : збірник матеріалів XV Міжнародної науково-практичної конференції, Ірпінь, 22 листопада 2024 року. Частина 1. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. – 729с. (С.161-163). URL: <https://omp.dpu.edu.ua/catalog/view/661/1057/8674>

7. Характеристика особистості здобувача.

Савченко Сергій Олександрович народилась 14 червня 1990 року в смт. Новооржицьке, Полтавської області області.

Освіта - повна вища.

Протягом 2007 – 2012 рр. здобував вищу освіту у Національному університеті державної податкової служби України, за спеціальністю «Фінанси та кредит» і наприкінці навчання отримала кваліфікацію спеціаліста з фінансів та кредиту.

У 2021 році вступив до аспірантури Державного податкового університету за спеціальністю 051 «Економіка» на заочну форму навчання.

У тому ж році Вченою радою Державного податкового університету йому було затверджено тему дисертаційного дослідження «Забезпечення економічних інтересів України інструментами податкового регулювання».

Під час навчання в аспірантурі Савченко С.О. в повному обсязі виконав освітню складову, склав всі передбачені освітньо-науковою програмою екзамени, заліки, пройшов практичну педагогічну підготовку та склав комплексний підсумковий іспит з фаху з оцінкою «добре». Термін навчання в аспірантурі 01.10. 2021 – 01.10.2025 рр.

Володіння мовами: українська - вільно, англійська - вище середнього.

Має 12 наукових праць за темою дисертаційного дослідження, з них:

3 статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б»;

9 тез доповідей, опублікованих в матеріалах за результатами роботи науково-практичних конференцій.

Трудова діяльність:

- 08.2012 – державний податковий інспектор відділу адміністрування податку на прибуток бюджетоформуючих платників податків, товариств з обмеженою відповідальністю управління оподаткування юридичних осіб ДПІ у Печерському районі м. Києва ДФС;

- 06.2013 – головний державний інспектор відділу моніторингу оподаткування суб'єктів малого та середнього підприємництва управління оподаткування та контролю об'єктів і операцій ДПІ у Печерському районі м. Києва ДПС;

- 11.2013 – головний державний ревізор-інспектор відділу проведення камеральних перевірок управління податкового аудиту ДПІ у Шевченківському районі ГУ Міндоходів у м. Києві;

- 12.2013 – присвоєно спеціальне звання -інспектор податкової та митної справи III рангу;

- 07.2014 – головний державний ревізор-інспектор відділу податкового аудиту окремих платників управління податкового аудиту ДПІ у Шевченківському районі ГУ Міндоходів у м. Києві;

- 05.2015 – головний державний інспектор відділу координації та аналітичної роботи з ПДВ управління оподаткування юридичних осіб ДПІ у Печерському районі ГУ ДФС у м. Києві;

- 12.2015 – начальник відділу координації та аналітичної роботи з ПДВ управління оподаткування юридичних осіб ДПІ у Печерському районі ГУ ДФС у м. Києві;

- 02.2016 – заступник начальника управління – начальник відділу адміністрування ПДВ управління податків і зборів з юридичних осіб ДПІ у Печерському районі ГУ ДФС у м. Києві;

- 03.2016 – присвоєно спеціальне звання «Інспектор податкової та митної справи II рангу»;

- 04.2017 – головний державний ревізор-інспектор відділу організації роботи з документами платників території обслуговування Печерського району управління моніторингу доходів та обліково-звітних систем ГУ ДФС у м. Києві;

- 11.2017 – головний державний ревізор-інспектор відділу організації роботи щодо прийняття рішень про реєстрацію податкових накладних Департаменту моніторингу доходів та обліково-звітних систем Державної фіскальної служби України;

- 11.2017 – присвоєно спеціальне звання «Інспектор податкової та митної справи I рангу»;

- 06.2018 – заступник начальника відділу прийняття рішень управління організації роботи щодо прийняття рішень про реєстрацію податкових накладних Департаменту моніторингу доходів та обліково-звітних систем Державної фіскальної служби України;

- 06.2018 – начальник відділу розгляду звернень управління організації роботи щодо прийняття рішень про реєстрацію податкових накладних Департаменту моніторингу доходів та обліковозвітних систем Державної фіскальної служби України;
- 08.2019 – присвоєно 7 ранг державного службовця;
- 06.2020 – головний державний інспектор відділу методології виявлення і налізу податкових ризиків управління моніторингу податкових ризиків Департаменту податкового адміністрування;
- 07.2021 – начальник відділу аналітики підприємств будівельної сфери управління з питань виробничої галузі Департаменту податкових розслідувань ДПС України;
- 02.2022 – начальник відділу оперативного реагування управління заходів реагування Департаменту запобігання фінансовим операціям, пов'язаним з легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом;
- 06.2022 – заступник начальника управління – начальник відділу оперативного реагування управління заходів реагування Департаменту запобігання фінансовим операціям, пов'язаним з легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом;
- 2022 – 2023 – член комісії ДПС України з розгляду скарг на рішення про реєстрацію податкових накладних
- 2023 – 2025 – заступник начальника управління – начальник відділу оперативного реагування Департаменту запобігання фінансовим операціям, пов'язаним з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом ДПС України
- 2025 – по т.ч. заступник начальника управління – начальник відділу забезпечення міжнародного автоматичного обміну та інформаційно – аналітичного забезпечення Департаменту запобігання фінансовим операціям, пов'язаним з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом ДПС України.

8. Оцінка мови та стилю дисертації

Наукова праця Савченка С.О. є дисертаційним дослідженням, виконаним українською мовою згідно з усіма вимогами наукового стилю. Зміст роботи викладено логічно та послідовно, а результати дослідження наочно представлені за допомогою рисунків і таблиць, що полегшує сприйняття інформації. Дисертація має стандартну структуру, включаючи вступ, три розділи, висновки, бібліографію та додатки. Загальні та проміжні висновки є глибокими, містять чітке формулювання отриманих результатів та їхнє практичне значення для удосконалення регуляторної політики за допомогою податкового інструментарію. Список використаних джерел оформлено відповідно до ДСТУ.

9. Загальний висновок

Дисертаційна робота Савченка Сергія Олександровича на тему «Забезпечення економічних інтересів України інструментами податкового регулювання» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики і містить оригінальні

підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо забезпечення економічних інтересів України.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації містять елементи наукової новизни, є повністю обґрунтовані та аргументовані і отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У 12 публікаціях здобувача знайшли відображення всі положення дисертаційного дослідження. З них 3 відповідають пп. 8-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12 січня 2022 р. № 44. Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові задачі вирішені повністю. Результати дослідження, висновки та рекомендації мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення. Наукові публікації здобувача достатньо повно розкривають зміст проведеного дослідження, їх обсяг та кількість відповідають вимогам МОН України.

За актуальністю, науковим рівнем, практичною цінністю отриманих результатів дисертаційна робота Савченка С.О. на тему «Забезпечення економічних інтересів України інструментами податкового регулювання» повністю відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації від 12.01.2017 р. № 40 та Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку присуд ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії від 12.01.2022 р. № 44. З урахуванням змісту дисертації, а також зважаючи на професійні якості здобувача Савченка Сергія Олександровича, дисертаційна робота рекомендується для подання до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 051 Економіка.

Головуючий на засіданні:

**доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри управління та бізнес-
адміністрування Факультету податкової
справи, обліку та аудиту**

Державного податкового університету

Л.В. СЛЮСАРЕВА